

УДК 130.3

Стан вічного як спасіння THE STATE OF THE ETERNAL AS SALVATION

МУРАШКІН Михайло – доктор філософських наук, професор, м. Дніпро, 49006, Україна

MURASHKIN Mykhailo – Doctor of Philosophy, Professor, Dnipro, 49006, Ukraine

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7656-664X>

Анотація. У статті розглядається стан ВІЧНОГО людини як певний стан психічного життя. Приділено увагу розробкам питань характеристик стану ВІЧНОГО. Показаний зв'язок характеристик стану ВІЧНОГО людини з її спасінням. Обґрунтовані такі поняття як стан ВІЧНОГО і спасіння. Розкритий зміст ведучих понять проблеми. Узагальнені якості самого стану ВІЧНОГО людини. Головна увага приділяється тому положенню, що стан ВІЧНОГО – це компенсаторне осяяння, яке руйнує в людині всі її спонукання. Від зруйнованих спонукань людина завмирає, зупиняється. Ця зупинка на благо, тому що руйнуються спонукання не важливі, не головні; руйнуються спонукання які відволікають людину від головного, спокушають її. Закцентована увага на тому, що в стані ВІЧНОГО людина зупиняється і завмирає без всіляких бажань і спонукань. Але коли виникає, по відношенню до людини, загроза ззовні, то людина починає діяти. Це трапляється від того, що в стані ВІЧНОГО у людини зберігається спонукання до спасіння. Всі інші спонукання руйнуються. Приділено увагу тому, що спонукання до спасіння не може бути другорядним і не важливим. Про це свідчить і релігійно-містична культура взагалі. Розглядається проблема спасіння і в індуїзмі, і в зороастризмі, і в буддизмі, і в даосизмі, і в іудаїзмі, і в християнстві, і в мусульманстві. Тобто, йдеться про важливе у спонуканнях, про важливе в людських бажаннях. Проводиться зв'язок з питаннями спасіння. Є стан транс, стан екстаза, стан натхнення, стан осяяння. Але є стан ВІЧНОГО. У святому письмі (Веди, Авеста, Трипітака, Дао де Цзін, Тора, Біблія, Коран) – це Бог. Він значиться по-різному (Нірвана, Самадхі, Саторі). Але це стан ВІЧНОГО, при якому спонукання всі порушуються, але в глибинах душі все ж таки залишається спонукання спасіння. Творчість руйнує застаріле. Руйнація очищує мозок від застарілого. Руйнація очищує простір для нового. У моменті творчості руйнація дає поштовх для нового. Людина формує себе дивлячись на себе критично. Приділено увагу тому, що людина прокладає шлях до вищих станів свідомості. І життєво важливе самокритичне усвідомлення. Стан ВІЧНОГО (ВІЧНОСТІ) виникає випадково. Документальні свідчення підказують назву цього явища. Вони свідчать про «нетлінність». Стан ВІЧНОГО приходить до людини спонтанно і випадково. Приділено увагу тому, що це процес компенсації. Стан ВІЧНОГО – це компенсаторне озаріння. Але закцентовано все на тому, що йде компенсація слабкої волі. Людина руйнує свої бажання. Людина руйнує свої пориви. Вони є заважаючими. Вони заважають рухатись до мети. Вони є перешкодою на шляху до стану ВІЧНОСТІ. Розглянуте те положення, що самокритика очищує. Закцентовано на тому, що самокритика все ще активує стан. Самокритика все ще стимулює. Приділено увагу тому, що самокритика все ще стимулює ВІЧНЕ. Але ВІЧНЕ виникає випадково. Воно виникає спонтанно. Боротьба припиняється в людській душі. Людина оволодіває собою. Розглянуто положення того, що люди руйнують в собі непотрібне. Вони стримують свої бажання. Вони займаються самокритикою кожен день. Закцентовано, що вони роблять самокритику кожен день. Це і є причина стану ВІЧНОСТІ. Це є причиною для виникнення стану ВІЧНОСТІ. Але стан ВІЧНОГО виникає випадково.

Ключові слова: стан, стан ВІЧНОГО, компенсація, компенсаторне осяяння, спасіння.

Summary. The article deals with the state of the Eternal of a person as a certain state of mental life. Attention is paid to the development of the characteristics of the Eternal state. The connection between the characteristics of the Eternal state of a person and salvation is shown. Such concepts as the state of the Eternal and salvation are substantiated. The content of the leading concepts of the

problem is revealed. Generalized qualities of the very state of the Eternal of a person. The main focus is on the notion that the state of the Eternal is a compensatory insight that destroys all human motives. From destroyed motives, a person freezes and stops. This stop is for the good, because unimportant, not the main ones are destroyed; the motives that distract a person from the main thing, that tempts him or her, are destroyed. The attention is focused on the fact that in the state of the Eternal, a person stops and freezes without any desires or motivations. But when there is a threat to a person from the outside, the person starts to act. This happens because in the state of the Eternal, a person retains the urge to be saved. All other motivations are destroyed. Attention is paid to the fact that the motivation for salvation cannot be secondary and unimportant. This is also evidenced by religious and mystical culture in general. The problem of salvation is considered in Hinduism, Zoroastrianism, Buddhism, Taoism, Judaism, Christianity, and Islam. That is, we are talking about what is important in motives, and what is important in human desires. There is a connection with salvation issues. There is a state of trance, a state of ecstasy, a state of inspiration, a state of insight. But there is a state of the Eternal. In the holy scriptures (Vedas, Avesta, Tripitaka, Tao Te Ching, Torah, Bible, Koran), it is God. It is referred to in different ways (Nirvana, Samadhi, Satori). But this is the state of ETERNITY, in which all motives are violated, but the motive for salvation remains in the depths of the soul. Creativity destroys the obsolete. Destruction cleanses the brain of the obsolete. Destruction clears space for the new. In the moment of creativity, destruction gives rise to something new. A person shapes himself by looking at himself critically. Attention is paid to the fact that a person paves the way to higher states of consciousness. And self-critical awareness is vital. The state of the Eternal (Eternity) arises by chance. Documentary evidence suggests a name for this phenomenon. Documentary evidence speaks of «imperishability». The state of the Eternal comes to a person spontaneously and accidentally. Attention is paid to the fact that this is a compensation process. The state of the Eternal is a compensatory insight. But the focus is on compensating for weak will. A person destroys his/her desires. A person destroys his/her impulses. They are a nuisance. They prevent you from moving towards your goal. They are an obstacle on the way to the state of Eternity. The author considers the notion that self-criticism purifies. It is emphasised that self-criticism still activates the condition. Self-criticism is still stimulating. Attention is paid to the fact that self-criticism still stimulates the Eternal. The Eternal arises by chance. It arises spontaneously. The struggle stops in the human soul. A person masters himself/herself. The author considers the idea that people destroy what is unnecessary in themselves. They restrain their desires. They engage in self-criticism every day. It is emphasised that they do self-criticism every day. This is the reason for the state of Eternity. This is the reason for the emergence of the state of Eternity. But the state of Eternity arises by chance.

Key words: *state, state of ETERNITY, compensation, compensatory insight, salvation.*

Вступ. Стан ВІЧНОГО у людини, взятий з документальних записів цього стану, описів у яких про цей стан говориться як про «нетлінність». Тут стан ВІЧНОГО супроводжується «величезним відчуттям сили, краси і нетлінності» [24, с. 20–29]. Залишається лише обґрунтувати зв'язок цього стану з проблемами спасіння людини, навіть спасінням людства. І як не парадоксально, але це спасіння пов'язано з руйнацією структур людської свідомості, що відображено в релігії, в релігійно-містичній культурі, в медитативній практиці цієї релігійно-містичної культури. А «Важливий момент медитативної практики – це засвідчення своїх спонукань. Воно нівелює попередні структури свідомості. Знищення йде тих структур свідомості, які вже застаріли, віджили своє. Через цей розпад застарілих структур свідомості людина може оновлюватись. Засвідчення своїх спонукань у різних формах мають і Веда, і Авеста, і Трипітака, і Дао де цзін, і Тора, і Біблія, і Коран. У Ведах, а це «Рігведа», мова йде про таку характеристику засвідчення як пильність (Рігведа). Про ту саму пильність говориться і в «Авесті» (Авеста). Буддистське Святе Письмо «Трипітака» має багато посилок на містичну практику отримання вищих станів свідомості. Так, її складова частина за назвою «Дхаммапада» свідчить про ту саму практичну дію – пильність (Дхаммапада). У даосизмі, який представлений Святим Письмом «Дао де цзін», містична практика – це та сама пильність як засвідчення відсторонено споглядального

характеру, коли людина дивиться на все збоку, коли вона обачна (Дао де цзін). У «Торі» іудаїзму мова йде про процес засвідчення, де говорить сам Бог, коли його Дух, Дух Всесильного буяє над водою (Тора). Через це можна розуміти, що тут мова йде про певний стан як Стан Бога, коли він засвідчує, відсторонюючись від усього. У християнстві, в його містичній практиці, теж акцент робиться на такій характеристиці засвідчення, як пильність, коли рекомендують спостерігати за собою (Біблія) У «Корані» мусульман ми також зустрічаємо процес засвідчення (Коран)» [20, с. 98]. Скрізь у релігійно-містичній культурі мова йде про засвідчення як момент спасіння людської душі, людського духу. Саме тому актуальність цього дослідження полягає в тому, що всі вказані релігії оперують однаковою психотехнікою як цінністю, яка об'єднує різні напрямки релігійно-містичної культури. Тут засвідчення людиною своїх помилок виступає спасінням для цієї людини.

Аналіз останніх досліджень показує, що «релігія орієнтує людину не на відхід від життя, гостеве перебування її у світі, а на вироблення таких практичних рецептів, які дають можливість їй пом'якшити, компенсувати негативні вияви своєї життєдіяльності» [11, с. 49]. А компенсує негативне стан ВІЧНОГО. Опис цього стану є в біографічних текстах релігійно-містичної культури. Цей опис йде через демонстрацію процесів руйнації застарілих настанов людської свідомості. Руйнація застарілого дає можливість людині оновлюватись, через що відкривається також можливість спасатися від негараздів. Тут стан ВІЧНОГО пов'язаний із спасінням. На цю тему ще не було наукових розробок. Є тільки набір документальних свідчень в релігійно-містичній культурі. Тому виникає потреба дослідити наступну тему і вписати її в категоріальний апарат філософії і релігієзнавства.

Мета статті – обґрунтувати зв'язок стану ВІЧНОГО людини з її спасінням і навіть зі спасінням людства в контексті релігійно-містичної культури. Мета дослідження полягає також і в тому щоб об'єднати різні напрямки релігійно-містичної культури через важливу медитативну психотехніку свідчення як спасіння для людини.

Виклад основного матеріалу. Стан ВІЧНОСТІ – це компенсаторне осяяння. Воно компенсує недоліки в людині. У релігійно-містичній культурі воно представлено як одкровення, осяяння. Тобто «релігія виражається через своєрідне внутрішнє одкровення чи осяяння» [10, с. 23]. Також «релігія не має якихось інших (національних чи соціокультурних) вимірів, крім трансцендентного» [21, с. 171]. А в цю трансценденцію філософія вкладає дещо нетлінне, вічне.

У природі нічого нетлінного і вічного немає. Усе в природі змінюється. Якщо брати взагалі ВСЕ, то воно як таке міняється. У своїх змінах була породжена людина, її свідомість, самосвідомість, самокритичність. Самокритичність може стимулювати стан ВІЧНОГО. Це стан розпаду всіляких другорядних спонукань. І в цьому стані людина завмирає позбавлена усіляких бажань. Але коли людині загрожує небезпека, то вона починає діяти. Тобто в глибинах людського духу залишається спонукання до спасіння, спасіння себе і інших. Спасіння інших – це гуманне ставлення до світу, до людей.

Стан ВІЧНОГО активує людину, і людство взагалі, активує до спасіння, до виживання. Стан ВІЧНОГО – це ВІЧНІСТЬ. Але якщо людство зникне від катастроф з боку космосу, з боку природи, то і ВІЧНІСТЬ зникне. Тобто вічне перестане існувати. Залишиться лише випадковість природи.

Сама назва «ВІЧНЕ», як стан ВІЧНОГО у людини затверджує документалістика. Тут документальні свідчення говорять про «нетлінність» [24, с. 20–29]. Як вже було зазначено, стан ВІЧНОГО супроводжується «величезним відчуттям сили, краси і нетлінності» [24, с. 20–29]. І це демонструє релігія, релігійно-містична культура. А «релігія виражається через своєрідне внутрішнє одкровення чи осяяння» [10, с. 23]. І тут, як було вже вказано, «релігія

не має якихось інших (національних чи соціокультурних) вимірів, крім трансцендентного» [21, с. 171], трансцендентного стану. Отже документалістика, релігія і філософія в цілому вказують на існування певного конкретного стану людини, стану ВІЧНОГО як виду осяяння. Видів осяяння є багато.

Треба загострити увагу на тому, що «релігія орієнтує людину не на відхід від життя, гостеве перебування її у світі, а на вироблення таких практичних рецептів, які дають можливість їй пом'якшити, компенсувати негативні вияви своєї життєдіяльності» [11, с. 49]. Тобто врегулювати свої прояви. Через рівновагу в проявах людина пізнає себе. І навіть людина «свої прагнення до суверенітету, здолання залежності від зовнішнього світу вона компенсує у своїх уявленнях про гаранта цієї незалежності – Бога, доступ до якого зрештою можна здобути через пізнання самої себе» [12, с. 43]. Через пізнання самої себе людина може вже не через свої уявлення, а через реалії виникнення ідеального стану ВІЧНОГО, компенсувати недоліки, стати самодостатньою і незалежною. Але цей стан ВІЧНОГО приходить до людини випадков, спонтанно. Хоча є певні прояви життя, які можуть стимулювати прихід стану ВІЧНОГО. Одними з таких стимулів є очищення і медитація.

Медитація представлена в літературі і в психотерапії як психотехніка. У літературі «Медитація (лат. *meditatio* – роздум) – філософський вірш на «вічні» теми (добро і зло, життя і смерть, мить і вічність), розгорнутий як роздум, міркування, філософування, виражені у ліричній манері» [2, с. 165]. А медитація як психотехніка представлена ще на початку виникнення людини, в її міфології, представлена станом ВІЧНОГО, як Всевишнього, того «Всевишнього, який Народив себе із моря первинного безладдя і порожнечі – Дива. Врівноважуючи лад і безладдя, Всевишній народив із себе Світ-Яйце, Світ Ладу» [14, с. 139]. Тобто народив світ без усяких мілких і незначних спонукань. Цей світ у міфологічних уявленнях нагадує медитативні стани, нагадує стан ВІЧНОГО. Тут «божественні одкровення обпліталися «павутинням» людської суемудрості» [22, с. 11]. Хоча в божественних одкровеннях був природний стан ВІЧНОГО без усіляких суемудростів. І навіть ніякої суемудрості не потребував. Тобто ще «в язичництві домінує особистісне сприйняття Божественного через обряд, медитацію, споглядання, транс» [15, с. 102]. Але тут особливе місце займає медитативний стан. Бо цей стан має деякі риси подібні зі станом ВІЧНОГО.

Сама по собі «релігія виражається через своєрідне внутрішнє одкровення чи озаріння» [12, с. 45]. Хоча озаріння може бути доволі різним. Але яке б не було це озаріння людина повинна його позначити. Цього потребує і стан ВІЧНОСТІ як озаріння. Цей стан повинен бути позначений. На це долучається мова. Хоча мова лише приблизно позначає озаріння. Особливу приблизність позначення ми бачимо в містицизмі. Та і саме «ставлення містика до мовлення є глибинно двозначним: з одного боку він заперечує здатність мови виразити сакральне містичне значення, але з іншого – розгортає ряд символізації, в якому розкривається латентний ресурс мови: ресурс негативного значення» [18, с. 25]. Негативне означення існує тому, що в основі містицизму є стан ВІЧНОГО як руйнація спонукань у людині, руйнація значень. А це потребує негативних означень. Руйнується незначне. З ним пов'язане виникнення стану ВІЧНОГО. Але з руйнацією незначного пов'язане спасіння людини. Людина спасається концентруючись на важливому для життя, для виживання, відсторонюючи неважливе, другорядне. Спасіння – це відстороненість від усього мілкового і другорядного в спонуканнях, руйнація спонукань. Але коли залишається спонукання до спасіння. А це можна бачити в стані ВІЧНОГО, у стані який детально описаний у документальних свідченнях релігійно-містичної культури.

Ще з прадавніх часів помічено, що люди можуть якимось стимулювати в собі стан ВІЧНОГО. За допомогою «станів священної тиші (медитації), «спалюючи» свої недоліки під час праці

над собою, вони вдосконалюють свою душу» [14, с. 139]. Хоча стан ВІЧНОГО сам по собі і є спалення недоліків, компенсація цих недоліків. Але це трапляється раптово, несподівано для самої людини, випадково і спонтанно. Хоча зв'язок із практикою містицизм постійно бажає встановити. І тут, у релігійно-містичній культурі, існує різноманітність описів вищих станів свідомості. Так, наприклад, у японському дзен-буддизмі мова йде про «кенсьо – це відчуття осяяння, а саторі – усвідомлення цього осяяння» [9, с. 187–188]. Якби не були ці описи людських станів, але момент самокритики можна споглядати так чи інакше. Бо це важливо тому що «самокритичне усвідомлення життєво важливе» [24, 10]. Людина зіштовхується з відхиленнями в своїй діяльності. І тому повинна бути самокритика. Відхилення в діяльності – це позначення людиною незначного в своїх проявах. А незначне не орієнтує на спасіння, на збереження життя, на процвітання цього життя. А на спасіння орієнтує стан ВІЧНОГО.

Самокритика може дарувати свободу. Тут «свобода є дар самого себе з трансценденції; ця свобода – не доцільність, непослушність визначеному зобов'язанню, не вимушені дії, а звільнене від всякого примусу воління, яке несе в собі трансцендентне зобов'язання» [5, с. 106]. Така свобода подібна стану ВІЧНОГО. Але свобода це ще не мета. Вона лише для творчості. А от спасіння – це мета людини. Спонування до виживання залишається в людині коли зникають всі спонування в стані ВІЧНОГО «як вінця Божого творіння, що спрямоване на спасіння її для вічного життя» [13, с. 34]. Спасіння людини для вічного життя потребує відкидання всього другорядного, неважливого, відкидання норм лише на перший погляд життєвих. Та самі норми, які встановила людина, застарівають і стають непотрібними. Людина проводить «відкидання всяких норм і звичних уявлень і перехід у «безгрунтовне» існування, існування з «ніщо» – це, можливо, єдина можливість «трансцендуючої» свідомості опинитися за межами досвідного знання в її прагненні з'єднатися з Богом або Абсолютом» [3, с. 66]. Це з'єднання проходить коли відкидається все непотрібне, неважливе, зайве. А це певний стан, стан ВІЧНОГО, стан який порушує всі спонування людини, руйнує спонування, залишаючи спонування до спасіння в глибинах людської душі та людського духу.

Стан ВІЧНОГО випадковий. Він не завжди є результатом медитації як практики. Ця випадковість стану ВІЧНОГО означена і в Божественному. Тому є всі «побудови світу Божим задумом, схилившись до ідеї про випадковість усього створеного» [8, с. 78]. Схильність до випадковості нав'язана станом ВІЧНОГО як Божественним. Тут нав'язність вказує на чуттєву сферу.

Релігійно-містична культура, в одному з своїх напрямків, розглядає Бога в контексті чуттєвого стану. І «знання Бога людині дають лише її внутрішні почуття, які і є джерелом релігії. Людина споглядає Бога внутрішнім зором» [17, с. 31]. Бог є стан ВІЧНОГО. Але це чуттєвий стан, без усіляких настанов, які застаріли в нових умовах існування людини, застаріли і руйнуються.

Звісно, що «Боги – анімістичні. Значить, вони мають такі почуття, як і люди» [1, с. 39–40]. Ці почуття від стану ВІЧНОГО. Людина має в собі Бога, як стан ВІЧНОГО. І «маючи в собі самій внутрішню основу Буття, пізнану як Закон Буття, як Абсолют, людина стає самим Богом» [6, с. 192]. Людина є сам Бог від самодостатності стану ВІЧНОГО.

Торкаючись Божественного людина торкається «до найвищого духа» [7, с. 115]. Найвищий дух є стан ВІЧНОГО, при якому йде розпад всіляких спонувань, але збереження спонування до спасіння. Людина в стані ВІЧНОГО завмирає при розпаді всіляких спонувань. Але вона починає діяти у стані вічного, коли є загроза ззовні. Це від того, що в глибинах людської душі залишається спонування до спасіння.

Саме «слово Бог І. Огієнко виводить від українського праслова багатство, а точніше від його короткої форми – бага, що надійно прижилось у мові Вед і «Авести» із тим же значенням –

багатство» [4, с. 206–207]. Але це внутрішнє багатство людини, яка мала стан ВІЧНОГО як багатство. Адже стан ВІЧНОГО є багатством, тому що цей стан зберігає спонукання до спасіння, руйнуючи всі другорядні спонукання, не пов'язані зі спасінням, дрібні, незначні.

У християнстві значне місце займає відчуття любові. Адже «любов перемагає страх» [19, с. 97]. І людині корисно мати це відчуття. Воно може стимулювати такий стан як стан ВІЧНОГО. Хоча саме божественне як таке – це стан ВІЧНОГО. І цей стан як компенсаторне осяяння може приходити, компенсуючи страх в людській душі. Стан ВІЧНОГО компенсує в людині всілякі страхіття. Цей стан має таку характеристику як сміливість. Релігійно-містична культура у своїй документалістиці має багато характеристик стану ВІЧНОГО. Тут стан ВІЧНОГО має такі властивості-характеристики як: небажання, безкомпромісність, безпосередність, безстрашність, буттєвість, вище, високість, відстороненість, інше, міцність, невибірковість, невідворотність, невідхильність, недіяльність, недріб'зковість, незахопленість, необумовленість, нерухливість, несуетливість, присутність, розкутість, розчинність, серйозність, сила, чистота. Серед цих характеристик ми знаходимо і властивості БЕЗСТРАШНОСТІ.

Звісно, що «Об'єктом релігійного відображення є такий особистісний стан людини, який можна назвати станом самовизначення у світі, здобуття самої себе на основі віднайдення в собі того надлюдського, що єднає її з трансцендентним» [16, с. 46]. А це самовизначення як надлюдське з'являється в глибинах людської душі коли йде розпад всього другорядного як не надлюдського, а неважливого. Розпад усіх неважливих спонукань у людини йде у стані ВІЧНОГО. Цей стан не є абстракцією. У ньому абстракції розпадаються як застаріле в нових умовах існування. Тому «традиційні форми поклоніння абстрактному й віддаленому Богу, який обіцяє спасіння лише «колись», почали активно конкурувати із гарантіями порятунку та досягнення вищих станів людини вже тепер» [23, с. 159]. Людина намагається безпосередньо отримати той стан духу, при якому зникнуть усі непотрібні спонукання, які заважають мати спасіння тепер.

Висновки. Дослідження доводить зв'язок стану ВІЧНОГО з проблемами пов'язаними з спасінням людини, і навіть людства. Адже стан ВІЧНОГО руйнує всі спонукання людини, а спонукання до спасіння залишає. Спонукання до спасіння залишається в людині навіть при самих глибоких станах ВІЧНОГО, коли людина завмирає без усіяких спонукань і бажань. Це проглядається в релігіях різних культур: в індуїзмі, зороастризмі, буддизмі, даосизмі, іудаїзмі, християнстві, мусульманстві.

Характеристики стану ВІЧНОГО однакові в автобіографічних описах різних релігій релігійно-містичної культури. Для прикладу взяті такі релігії як індуїзм, зороастризм, буддизм, даосизм, іудаїзм, християнство, мусульманство. У самому святому письмі цих релігій (Веди, Авеста, Трипітака, Дао де цзін, Тора, Біблія, Коран) демонструються рекомендації з приводу отримання стану ВІЧНОГО. Ці рекомендації однакові.

Отже, стан ВІЧНОГО виникає випадково. Документальні свідчення підказують саму назву цього явища як ВІЧНЕ [24, с. 29]. Документальні свідчення говорять про «нетлінність» [24, с. 29]. Стан ВІЧНОГО приходить до людини спонтанно і випадково. Це процес компенсації. Стан ВІЧНОГО – це компенсаторне озаріння. Це процес компенсації слабкої волі. Людина порушує свої бажання, незначні бажання. Людина руйнує свої спонукання. Вони заважають. Вони заважають рухатись до мети. Вони є перешкодою на шляху до стану ВІЧНОГО.

Самокритика очищує. Самокритика активує стан ВІЧНОГО. Самокритика стимулює. Самокритика все ще стимулює ВІЧНЕ. Але ВІЧНЕ виникає випадково. Воно виникає спонтанно. І тоді боротьба припиняється в людській душі. Людина оволодіває собою, бо не важливі спонукання зникають.

Люди розчиняють незначні спонукання. Вони здержують свої бажання. Вони займаються самокритикою. Це може бути причиною виникнення стану ВІЧНОГО, стану який залишає в глибинах людської душі спонукання до спасіння себе та інших.

Список використаних джерел

1. Бадін Євген. Українська вдача. Мукачево: Карпатська вежа, 2014. 232 с.
2. Білоус П. В. Теорія літератури: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2013. 203 с.
3. Висоцька О. Є. Етика взаємодії суспільства з природою: морально-ціннісні основи екологічної культури: монографія. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2012. 172 с.
4. Губерначук С. С. Прадавність української мови. Київ: Четверта хвиля, 2010. 352 с.
5. Жадько В. А. Розуміння філософії через діалог з видатними мислителями: монографія. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 132 с.
6. Жадько В. А. Філософія як гуманістичний світогляд: наукова монографія. Запоріжжя-Львів: Новий Світ, 2000, 2019. 200 с.
7. Завгородній Ю. Ю. Рецепт індійської філософії в Україні. Лінія Вед (1840–1930 рр.): монографія. Київ: Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2013. 412 с.
8. Капітон В. П. Основи метафізики об'єктивних законів: монографія. Частина 1. Дніпропетровськ: ДДФА, 2006. 196 с.
9. Капранов С. Філософія релігії Нісиди Кітаро і сучасність. Філософія релігії в Україні: варіативність стратегії осмислення предмету. Київ. *Українське релігієзнавство*. 2012. № 64. 233 с.
10. Колодний А. М. Феномен релігієзнавства: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2020. 200 с.
11. Колодний А. Життя. Праця. Думки. Біобібліографія. Київ-Дрогобич: Коло, 2007. 128 с.
12. Колодний А. М. Природа і визначення релігійного феномену. Київ: *Українське релігієзнавство*. 2014. № 71–72. С. 40–46.
13. Колодний А. М. Релігієзнавство і теологія. Дисциплінарне релігієзнавство: навч. посіб. / Київ. Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, 2010. 219 с.
14. Колодний А. М. Релігійне сьогодення України: роздуми, оцінки і прогнози: тематична збірка вибраних статей і тез. Київ: відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2009. 450 с.
15. Колодний А. М. Історіософія релігії: монографія. Київ: УАР, 2013. 386 с.
16. Колодний А. М. Природа і визначення релігійного феномену. Київ: *Українське релігієзнавство*. 2014. № 71–72. С. 40–46.
17. Лубський В. І., Теремко В. І., Лубська М. В. Релігієзнавство: підручник. Київ: Академвидав, 2006. с.
18. Мозговий Л. І. Антропомістичні константи в структурі світогляду (історико-філософський аналіз): монографія. Слов'янськ: Підприємець Маторін Б. І., 2012. 247 с.
19. Саган О. Н. Православна Церква України: конститування та перспективи розвитку. Київ: ІФ НАНУ, 2019. 103 с.
20. Святе Письмо. Дніпро: Монолит, 2020. 192 с.
21. Филипович Л. О. Культура релігійного життя. Вибрані праці. Київ: УАР. Інтерсервіс, 2016. 200 с.
22. Шевченко В. В. Православно-католицька полеміка та проблеми унійності в житті Руси-України доберестейського періоду: монографія. Київ: Преса України, 2002. 416 с.
23. Ювсечко Я. Синтетичні неорелігії як прояв постмодерної парадигми. *Українське релігієзнавство*. 2010. № 55. С. 157–163.
24. Krishnamurti Jiddu. Krishnamurti's Notebook. Full Text Edition 2003. 404 p.

References

1. Badin Yevhen. (2014). *Ukrainska vdacha* [Ukrainian luck]. Mukachevo: Karpatska vezha [in Ukrainian].
2. Bilous P. V. (2013). *Teoriia literatury: navch. posib.* [Theory of literature: teaching. Manual.]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].

3. Vysotska O. Ye. (2012). *Etyka vzaiemodii suspilstva z pryrodoiu: moralno-tsinnisni osnovy ekolohichnoi kultury: monohrafiia* [Ethics of society's interaction with nature: moral and value foundations of ecological culture: monograph]. Dnipropetrovsk: Aktsent P P [in Ukrainian].
4. Hubernachuk S. S. (2010). *Pradavnist ukrainskoi movy* [Antiquity of the Ukrainian language]. Kyiv: Chetverta khvyliia [in Ukrainian].
5. Zhadko V. A. (2018). *Rozuminnia filosofii cherez dialoh z vydatnymy myslyteliamy: monohrafiia* [Understanding philosophy through dialogue with outstanding thinkers: monograph]. Zaporizhzhia: ZDMU [in Ukrainian].
6. Zhadko V. A. (2000, 2019). *Filosofia yak humanistychnyi svitohliad: naukova monohrafiia* [Philosophy as a humanistic worldview: a scientific monograph]. Zaporizhzhia-Lviv: Novyi Svit [in Ukrainian].
7. Zavhorodnii Yu. Yu. (2013). *Retseptsiiia indiiskoi filosofii v Ukraini. Liniia Ved (1840–1930 rr.): monohrafiia* [Reception of Indian philosophy in Ukraine. Line of Vedas (1840–1930): monograph]. Kyiv: Instytut filosofii im. H. S. Skovorody NANU [in Ukrainian].
8. Kapiton V. P. (2006). *Osnovy metafizyky obiektyvnykh zakoniv: monohrafiia* [Fundamentals of metaphysics of objective laws: monograph]. Chastyna 1. Dnipropetrovsk: DDFA [in Ukrainian].
9. Kapranov S. (2012). *Filosofia religii Nisidy Kitaro i suchasnist. Filosofia religii v Ukraini* [Nishida Kitaro's philosophy of religion and modernity. Philosophy of religion in Ukraine]. *Ukrainske relihiieznavstvo – Ukrainian Religious Studies*, 64, 233 [in Ukrainian].
10. Kolodnyi A. M. (2020). *Fenomen relihiieznavstva: monohrafiia* [The phenomenon of religious studies: monograph]. Kyiv: «Interservis» [in Ukrainian].
11. Kolodnyi A. (2007). *Zhyttia. Pratsia. Dumky. Biobibliohrafiia* [Life. Work. Thoughts Biobibliography]. Kyiv-Drohobych: Kolo [in Ukrainian].
12. Kolodnyi A. M. (2014). *Pryroda i vyznachennia relihiinoho fenomenu* [The nature and definition of a religious phenomenon]. *Ukrainske relihiieznavstvo – Ukrainian Religious Studies*, 71–72, 40–46 [in Ukrainian].
13. Kolodnyi A. M. (2010). *Relihiieznavstvo i teolohiia. Dystsyplinarne relihiieznavstvo: navch. posib.* [Religious Studies and Theology. Disciplinary religious studies: education. manual.]. Kyiv. *Viddilennia relihiieznavstva Instytutu filosofii im. H. S. Skovorody NAN Ukrainy* [in Ukrainian].
14. Kolodnyi A. M. (2009). *Relihiine sohodennia Ukrainy: rozdumy, otsinky i prohnozy* [Religious present of Ukraine: reflections, assessments and forecasts]: tematychna zbirka vybranykh statei i tez. Kyiv: viddilennia relihiieznavstva Instytutu filosofii im. H. S. Skovorody NANU [in Ukrainian].
15. Kolodnyi A. M. (2013). *Istoriiosofia religii: monohrafiia* [Historiosophy of religion: a monograph]. Kyiv: UAR [in Ukrainian].
16. Kolodnyi A. M. (2014). *Pryroda i vyznachennia relihiinoho fenomenu* [The nature and definition of a religious phenomenon]. *Ukrainske relihiieznavstvo – Ukrainian Religious Studies*, 71–72, 40–46 [in Ukrainian].
17. Lubsnyi V. I., Teremko V. I., Lubska M. V. (2006). *Relihiieznavstvo* [Religious studies]: pidruchnyk. Kyiv: «Akademvydav» [in Ukrainian].
18. Mozghovyi L. I. (2012). *Antropomistychni konstanty v strukturi svitohliadu (istoryko-filosofskiy analiz): monohrafiia* [Anthropomystic constants in the structure of worldview (historical and philosophical analysis): monograph]. Sloviansk: Pidpriemets Matorin B. I. [in Ukrainian].
19. Sahan O. N. (2019). *Pravoslavna Tserkva Ukrainy: konstytuivannia ta perspektyvy rozvytku* [The Orthodox Church of Ukraine: constitution and development prospects]. Kyiv: IF NANU [in Ukrainian].
20. *Sviate Pysmo* [Scripture]. (2020). Dnipro: Monolyt [in Ukrainian].
21. Fylypovych L. O. (2016). *Kultura relihiinoho zhyttia* [Culture of religious life]. *Vybrani pratsi*. Kyiv: UAR. «Interservis» [in Ukrainian].
22. Shevchenko V. V. (2002). *Pravoslavno-katolytska polemika ta problemy uniinosti v zhytti Rusy-Ukrainy doberesteiskoho periodu: monohrafiia* [Orthodox-Catholic polemics and problems of unity in the life of Russia-Ukraine during the Doberestian period: a monograph]. Kyiv: Presa Ukrainy [in Ukrainian].
23. Yuvsechko Ya. (2010). *Syntetychni neorelihii yak proiav postmodernoi paradyhmy* [Synthetic neo-religions as a manifestation of the postmodern paradigm]. *Ukrainske relihiieznavstvo – Ukrainian Religious Studies*, 55, 157–163 [in Ukrainian].
24. Krishnamurti Jiddu. (2003). *Krishnamurtis Notebook. Full Text Edition*. 404 p.